

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Konut Arazilerine Haraç Yoktur

Bedir el-Ecrab'a

Soru:

Sevgili ve hayırlı Şeyhimiz Âlim Ata, Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh...

İktisadi Nizam Kitabı'nın (197.) sayfasında şöyle geçmektedir: “Arazinin haracına gelince; Devletin, genellikle fiili üretimden değil de, arazinin tahmini üretimine göre hesaplanıp belirlenen belirli bir miktarı arazi sahibinden almasıdır. Ne arazi sahibine, ne de Beytu'l-Mâl'e haksızlık yapılmaması için arazi üzerine tahmini bir miktar taktir edilir. İster ekilsin, ister ekilmesin, ister verimi az, isterse çok olsun, arazi sahibinden yer yıl haraç alınır.” Sorum şudur: Haraci arazinin üzerine bir bina inşa edilirse haraç düşer mi yoksa tarım arazisi olup olmamasına bakılmaksızın bina sahibinin de mi haraç ödemesi gerekir?

Allah sizi mübarek kılsın, kaleminizi isabetli kılsın ve sizin elinizle zafer nasip etsin.

Sevgili kardeşin Bedir el-Ecrab

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Aşağıda bununla ilgili bazı konulara değineceğim:

1- Haraci arazi, sahibinin rekabesine (bizzat kendisine) değil menfaatine sahip olması anlamına gelmekte olup onun haracını ödemesi gerekir. Dolayısıyla o, öşri arazi gibi miras bırakılabilir ancak haraci araziden miras bırakılan sadece kalıcı mafaati olup rakabesi miras bırakılmaz. Çünkü o, tüm Müslümanların mülküdür. Menfaatine gelince; Ömer İbn-u Hattab, sonsuza dek onun sahiplerinin kalıcı menfaatini mülk edinmelerini onaylamıştır. Dolayısıyla menfaat, mül edinilip miras bırakıldığı gibi menfaate sahip olan kişi, satış, rehin, hibe, vasiyet ve benzerleri gibi her türlü tasarrufta da bulunabilir.

2- Toprak sahibinin türü ne olursa olsun, onun mülk sahipleri ne kadar el değiştirirse değiştirsin arazinin sonsuza dek o şekilde kalması gerekir. Çünkü onun sıfatı, zorla fethedilmiş olmasından dolayı sonsuza dek o şekilde kalır ve değişmez. Onun menfaatinin mülkiyetinin bir kafirden bir Müslümana intikal etmesi, onun bu sıfatını değiştirmez. Ayrıca onun üzerine haracın vacip olmasını da değiştirmez. Çünkü haraç, halkının onayladığı fethedilen araziye bağlı olup mülke bağlı değildir.

3- Arazinin menfaatine sahip olan kişi, bu menfaati satma ve onun bedelini alma hakkına sahiptir. Çünkü menfaatler satılabilir ve bedelleri alınabilir. Müslümanların Halifesi bile olsa hiç kimsenin onu sahibinden alma hakkı yoktur. Nitekim Ebu Yusuf şöyle demiştir: “Hangi toprak bir imam tarafından zorla fethedilse, oranın bölündüğü görülmemiştir. Oranın halkının elinde kalmasının onaylanmasını doğru bulmuştur. Aynen Ömer İbn-u Hattab'ın Sevad arazisinde yaptığı gibi. Bu ona ait olur. Zira burası

haraç arazisidir. Bundan sonra onlardan alma hakkı yoktur. Dolayısıyla burası onların miras bırakabilecekleri ve satabilecekleri bir mülkü olur ve onlar için haraç konulur.” Bundan dolayı eğer devletin Müslümanların vazgeçilmez bir maslahatı için haraci arazilerden bir araziye alması gerekiyorsa, arazinin sahibine, sahip olduğu arazinin rakebesinin değil menfaat mülkiyetinin bedelini ödemesi gerekir. Çünkü haraci arazinin sahibi, rakabesine değil sadece arazinin menfaatine sahiptir. Çünkü onun rakabesi Müslümanlara aittir. Bundan dolayı ona, ister büyük ister küçük olsun sahip olduğu menfaatin bedelini ödemesi gerekir. Dolayısıyla üzerine dikilen bina ve ağaçların bedelini ödemekle sınırlandırılmaz. Çünkü bu, onun sahip olduğu hakkı gasp etmek sayılır. Dolayısıyla o, arazinin üzerine dikilen bina ve ağaçların sahibi olduğu gibi bunların üretim kapasitesinin ve kalıcı mafaatinin de sahibidir. Bu yüzden bunların tamamının bedelinin taktir edilmesi gerekir. Hele ki arazinin sahibi onu on binlere satın almışken üzerindeki bina veya ağaç on binlere denk gelmediği halde sadece binanın ve ağacın bedeliyle sınırlamak ona zulümdür ve hakkını yemektir. Şayet devlet, arazisinin üzerindeki tüm menfaatlerin bedelini ödemezse, gasbetmiş olur. Dolayısıyla menfaatlerden herhangi biri satıldığında, bedelinin tam olarak ödenmesi gerekir.

4- Bu, haraci arazinin tarım için hazırlanmış olması durumundadır. Fethedilen ülkelerdeki yerleşim (konut) arazilerine gelince; bunun hükmü, tarım arazilerinin hükümlerinden farklıdır. Çünkü yerleşim arazilerine haraç yoktur ve onun hem rakabesine hem de menfaatine sahip olunur. Bu, sahabenin icmasıdır. Zira Müslümanlar Irak'ı fethettiklerinde, Kufe ve Basra'ya geçtiler, kendi aralarında paylaştılar, onların mülkü oldu ve Ömer İbn-u Hattab'ın günlerinde onun izniyle rakabesine ve menfaatine sahip oldular. Buralar da Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in sahabeleri de oturdular. Şam, Mısır ve diğer fethedilen ülkelerde aynı şekilde olup herhangi bir şey için haraç ödemediler ve herhangi bir mülk gibi alınıp satıldı. Ayrıca ticari araziler olarak alınmadığı sürece bunlara zekat da yoktur. Ticari olarak alınması durumunda, ticari arazilerin zekatı alınır.

Özetle haraç, haraci tarım arazileri için ödenir. Haraci arazideki yerleşim (konut) arazisine gelince; bunun için haraç ödenmez, menfaat ve rakabenin tamamı onun mülkiyeti olur, yani tam bir mülkiyet olur ve haraci arazi mülkiyeti olmaz.

Vesselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 11 Zilkade 1436

M. 26/08/2015

Cevaba, hizbin emirinin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3630/>